

TARTU ÜLIKOOL
SOTSIAALTEADUSTE VALDKOND

NARVA KOLLEDŽ
ÕPPEKAVA „KOOLIEELSE LASTEASUTUSE ÕPETAJA MITMEKEELSE
ÕPPEKESKKONNAS“

Merike Puur

**KOOSTÖÖVÕIMALUSED JA TÕHUSUS LAPSE KASVUKESKKONNA
KUJUNDAMISEL LASTEVANEMATE JA LASTEAIAÕPETAJATE
HINNANGUL**

Bakalaureusetöö

Juhendaja lektor Lehte Tuuling

NARVA 2019

Kinnitus

Olen koostatud töö iseseisvalt. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, põhimõttelised seisukohad, kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

.....

Merike Puur

SISUKORD

SISSEJUHATUS	5
1. KODU JA LASTEASUTUSE KOOSTÖÖ LAPSE KASVUKESKKONNA KIJUNDAMISEL.....	7
1.1. Lapse kasvukeskkond.....	7
1.2. Lapsevanem, kui lapse kasvukeskkonna kujundaja	8
1.3. Lasteaiaõpetaja lapse arengut toetav kasvukeskkonna kujundaja.....	9
1.4. Koostöö mõiste.....	10
1.5. Kodu ja lasteasutuse koostöövõimalused	11
1.6. Koostööd soodustavad tegurid	13
1.7. Koostööd takistavad tegurid.....	13
2. UURIMISTÖÖ METOODIKA JA KIRJELDUS	15
2.1. Uurimisküsimused.....	15
2.2. Uurimistöõ metoodika	15
2.3. Valim.....	16
3. UURIMISTÖÖ TULEMUSED	17
3.1. Koostöö olulisus lapse kasvukeskkonna kujundamisel.....	17
3.2. Lastevanemate ja lasteaiaõpetajate ootused ja hinnangud omavahelisele koostööle	18
3.3. Koostöövõimaluste kasutamine lapsevanemate ja lasteaiaõpetajate hinnangul.....	21
3.4. Koostöövõimaluste tõhusus ja takistavad tegurid lapse kasvukeskkonna kujundamisel.....	23
3.5. Koostöö tõhustamine erinevate oskuste ja omadustega	25
3.6. Analüüs.....	26
KOKKUVÕTE.....	29
RESÜMEE.....	32
KASUTATUD ALLIKAD.....	32

LISAD	36
Lisa 1. Küsimustik lapsevanemale	36
Lisa 2. Küsimustik lasteaiaõpetajatele	40

SISSEJUHATUS

Tänapäeva ühiskonnas, mis esitab kõrgeid nõudmisi haridusele ja kasvatusele, on ülimalt aktuaalne lasteasutuse töötajate, eelkõige lasteaiaõpetajate ja lastevanemate koostöö ning usaldus, mille eesmärgiks on luua lapsele soodne arengukeskkond nii lasteasutuses kui ka kodus (Veisson & Suur, 2005). Alushariduse õpetajal peavad olema põhjalikud teadmised ja avar silmaring, et oma tööd hästi teha. Lasteaiaõpetaja ei ole lihtsalt teadmiste vahendaja, vaid kogu protsessi kujundaja. See eeldab temalt väga head ettevalmistust. (Niiberg & Linnas 2007)

Lasteaia ja kodu suhete ning koostöömeetodite selgitamiseks on läbi viidud mitmeid uuringuid, kuid see veel ei tähenda, et antud teema ei vajaks uurimist. Uurimuste käigus on välja tulnud erinevaid arvamusi ja järeldusi. 2014. aastal kaitses Silvi Suur Tallinna Ülikoolis doktoritööd „Õpetajate, direktorite ja lastevanemate hinnangud koostööle koolieelses lasteasutuses“. Uuringu tulemuste põhjal selgus, et ainult viiendiku õpetajatest peavad koostööd lastevanematega üldiselt heaks. Ida-Viru maakondade õpetajad peavad koostööd lastevanematega madalaks. Uurimuses selgus peamiseks probleemiks peetakse aja nappust ja vähest huvi koostöö vastu. Koostöö meetodite osas tuli välja, et lastevanemate kui ka lasteasutuse vahel on suur roll omavahelisel suhtlemisel üritustel ja koosolekutel. Suur (2014) on uurinud lisaks, milline on õpetajate ja lapsevanemate koostöö Soomes, Islandil ja Portugalis. Erinevaid kultuure kõrvutavas uurimuses leiti, et arusaamad koostööst lastevanematega olid erinevate riikide puhul erinevad. Võrreldes Eestiga, peavad Islandi õpetajad kõige olulisemaks koostöömeetodiks lapsevanematega informatsiooni jagamist lapse kohta. Soome õpetajad peavad oluliseks enim usaldust, konfidentsiaalsust ja austust interaktsioonides ning Portugalis mainiti enim heaolu ja turvalisust. Koostöö eesmärkide osas peavad soomlased, islandlased kui ka eestlased tähtsaks vaba suhtlust, mida iseloomustab usaldus ja konfidentsiaalsus. Portugali ja Islandi õpetajad aga iga lapse ja tema perekonna tundmaõppimist ja nende vajadustega arvestamist.

Käesoleva uurimistöö probleem seisneb selles, et üha olulisemaks on muutunud koostööolulisus lastevanemate ja lasteaiaõpetajate vahel lapse arengu toetamiseks ja kasvukeskkonna loomiseks. Soodsat kasvukeskkonda saavad lapsevanemad ja lasteaiaõpetajad luua erinevate koostöövormide kaudu.

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärgiks on välja selgitada erinevad koostöövõimalused kodu ja lasteasutuse vahel ning milliseid koostöömeetodeid eelistavad kolme Ida-Virumaa lasteaia lapsevanemad ja lasteaiaõpetajad.

Käesolev bakalaureusetöö on jagatud kaheks peatükiks. Esimeses peatükis antakse teoreetiline ülevaade koostöö tähtsusest ja võimalustest kodu ja lasteasutuse vahel last toetava kasvukeskkonna loomisel.

Teises peatükis kirjeldatakse läbiviidud uuringut, analüüsitakse kogutud andmeid ja tehakse järeldusi.

1. KODU JA LASTEASUTUSE KOOSTÖÖ LAPSE KASVUKESKKONNA KUJUNDAMISEL

1.1. Lapse kasvukeskkond

Inimene ei saa kasvada isolatsioonis, ta vajab kasvukeskkonda ja kasvatust, et eluga toime tulla. Ümbritsevale keskkonnale avaldavad lapse arengule kahtlemata mõju ka kaasasündinud omadused. Varajane kasvukeskkond paneb aluse lapse edasisele arengule. (Anton 2007: 16-18) Kasvukeskkonnal on suur mõju lapse oskustele, saavutustele, sotsiaalsetele ja emotsionaalsetele probleemidele. Oskuste taset ning saavutusi mõjutavad ühiskond ja lapse ning lapsevanema koostöö. Lapse jaoks on oluline, milliseid nõudmisi, ootusi, norme ja hinnanguid täiskasvanu esitab, see mõjutab tema võimalusi keskkonnaga kohaneda ning seeläbi oma sotsiaalseid oskusi arendada. (Klefbeck & Ogden 2001)

Kasvukeskkond annab lapsele aluspõhja, millele saab toetuda edaspidi teadmisi omandades ning käitumist kujundades, määrab käitumismudelid sotsiaalses, emotsionaalses ja vaimses sfääris. Keskkonda, kus laps kasvab on liigitatud vastavalt lapse tegeleja tüüpidele. Ülestimuleeriv keskkond – lastega tegeleja on väga hell ja järeleandlik, lapse iseseisvus on piiratud. Hoolitsev keskkond – lastega tegeleja on väga hell ja paindlik, kuid enesekindel. Lapse arengut soodustav psühhokliima, kus arendavale tegevusele pööratakse vähe tähelepanu. Nõudlik keskkond – lastega tegeleja väärtustab kõrgelt last arendavat tegevust ja koolitamist. Sellises keskkonnas võib lapsel tekkida tunne, et temast ei hoolita ja vajadusel hakkab otsima mujalt lähedust. Alastimuleeriv keskkond – lastega tegeleja on lapse suhtes ükskõikne. Sellises keskkonnas ei ole kehtestatud piirid ja normid, mis võib tekitada probleeme käitumisega, õppimisega ja lähisuhete loomisega. (Melhuish, Moss 1991) Anton (2007: 16) ütleb, et laps vajab piisavalt arendavat keskkonda, mis stimuleeriks tema arenguks uusi võimalusi maailma tunnetamiseks ning avastamiseks. Selline keskkond suudab tagada lapsele sotsiaalseid, eetilisi ja emotsionaalseid oskusi ja võimalikke erinevaid käitumismalle erinevates olukordades. Avatud kasvukeskkonnas on lapsel võimalus teha valikuid ja vastutada oma tegevuse tagajärgede ees.

Tuginedes eeltoodud liigitustele saab öelda, et kasvukeskkond peab olema hoolitsev ja lapse arengut soodustav. Samuti väärtustatakse lapse arendavaid tegevusi. Oluline on seejuures, et temast hoolitakse ja pakutakse lähedust.

1.2. Lapsevanem, kui lapse kasvukeskkonna kujundaja

Lapse esimeseks kasvukeskkonnaks on kodu. Kodune kasvukeskkond on lapse arengule väga oluline. Hea keskkond on see, kus laps tunneb end turvaliselt; tal on aega oma tegevusse süveneda ja selle üle rahulikult mõelda; lapsel leidub alati keegi, kes tunneb huvi tema tegevuse ja arutluse vastu; talle ei tehta liigselt etteheiteid; teda aidatakse ja kuulatakse. (Nugin 2005; Sarapuu, Kivi 2005) Almann (2007: 1) on öelnud, et lapse arengu seisukohalt on olulised armastus, tasakaalustatud suhted perekonnas. Selleks, et kasvada ja areneda on tähtsal kohal hingeline turvalisus ja teadmine, et teda armastatakse.

Perekond on hädavajalik kasvukeskkond lapsele, mis pakub kõige paremat kaitset ja arengut. Oma esimesed sammud teeb laps peres, esimesed sõnad kuuleb ta emalt ja isalt, esimesed ettekujutused maailmast saab ta oma kodust. (Tuulik 2001:151) Lapsevanemad on need, kes suunavad lapsi tutvuma ümritseva eluga ja pakuvad võimalusi saada uusi kogemusi ja elamusi. Iga lapse tegevus mõjutab mitmeti tema arengut. (Mänd 2003) Täiskasvanu, kes suhtleb lapsega, juhendab teda, julgustab ja suudab luua turvalise ja soodsa arengukeskkonna. Lapsevanem on see, kes aitab ja märkab lapsel näha tugevaid külgi ja toetab tema arengut. (Nugin 2007) Niiberg (2010) on öelnud, et perekond on ennekõike lapse isiksuse kujundaja, kus lapsed omandavad valdava osa oma käitumismallidest, hoiakutest ja väärtusorientatsioonidest vanematelt. See on levinum ja sotsiaalselt kõige väärtuslikum kasvukeskkond, mis tagab lapse ealise arengu ja loob võimaluse kujundada elustiili. Kodu on ellukõige psühholoogiline fenomen, mille on kolm mõõdet: füüsiline, psüühiline enk hingeline, vaimne ehk sotsiaalne.

Lapse arengus on tähtsal kohal kasvukeskkond, mis on tema isiksuse kujundajaks. Arenemiseks vajab laps toitu, puhast õhku, varjualust ja kodusoojust. Kodu on ennekõike suhe ja suhtlemine, mis saab luua lapsele vajalikud tingimused kasvamiseks ja arenemiseks. (Niiberg, Linnas 2007) Positiivse kasvukeskkonna tagab lapse arengule pere reageerivus, tundlikkus, omavaheline kiindumussuhe, organiseeritud kasvukeskkond. Laps vajab oma arenguks väljakutserohket keskkonda, mille läbi areneda. (Kraav 2017: 102-103) Ideaalne kasvukeskkond on see, kus võtmesõnaks saavad koos olemine ja koos tegutsemine, kus üksteisest tuntakse rõõmu ja kus lapsevanem oskab ja tahab tegutseda koos lapsega.

1.3. Lasteaiaõpetaja lapse arengut toetav kasvukeskkonna kujundaja

Kuna koolieelses eas lapsed viibivad üha suurema osa oma päevast lasteasutuses, avaldab sealne keskkond olulist mõju nende arengule. Seega on vajalik määratleda täpsemalt lasteasutuse kasvukeskkonna tegurid, mis last mõjutavad. (Õun, Moorlat 2004) Niiberg ja Linnas (2007) on öelnud, et õpetaja peab kogu aeg elust õppima, sest tema elukutse ei ole valmis teadmiste kogum, vaid kunst ning igapäevane looming.

Koolieelne lasteasutus toetab lapse perekonda, soodustades lapse kasvamist ja arengut ning individuaalsuse arvestamist. Lapsevanemal on kasulik ja oluline teada, milline on lapse kasvukeskkond lasteaias ja tunda kasvukeskkonna mõjutegureid, mis on lapse arengule olulised. Koolieelne lasteasutus toetab lapse perekonda, soodustades lapse kasvamist ja arengut. Lapsevanemal on võimalik teha ettepanekuid rühma kasvukeskkonna täiustamiseks igapäevastes vestlustes õpetaja või lasteaia juhtkonnaga, lapse arenguestlustel ja rühma koosolekutel. (Õun, Suur 2009)

Lasteaiaõpetajad teavad üldisi arengu seaduspärasusi ja loovad soodsa kasvukeskkonna lapse arenguks (Mänd 2004). Drake (2006) on öelnud, et õpetajad loovad kasvukeskkonna, kus lapsed saavad tegutseda ja õppida. Lapsekeskne kasvukeskkond peab toetama lapse mõtlemist, olema lapse arengu toetaja kasutades erinevaid mänguviise ja materjale. Last huvitab kõik, mis puudutab tema tundeid, mis talle meeldib, pakub võimalust liikuvuseks ja haarab tähelepanu. Läbi toetava kasvukeskkonna püüab laps rakendada kõiki meeli uute kujutluste ja kogemuste saamiseks (Ross, Õun, Tuul 2013). Lasteasutuse kasvukeskkonnas peavad olema lastele mitmekülgsed võimalused. Koolieelse lasteasutuse põhiülesanne on luua lapsele eakohane, turvaline, mänguline ja arendav kasvukeskkond. (Peterson 2016)

Lapsele sobiva kasvukeskkonna loomisel lasteasutuses tuleks arvestada erinevaid printsiipe (Nugin 2013):

- avatus, nähtavus ja kättesaadavus – lapsel oleks nii palju kui võimalik kõik nähtav ja kättesaadav, pakutavate tegevuste valik on huvipakkuv ja toetab laste iseseisvumist;
- keskkond, mida luuakse saab muuta – keskkonna muutmisel lapsed kasvavad ja arenevad, tekivad erinevad ideed, mis leiavad rakendust läbi laste loovuse;
- turvalisus rühmaruumis – peab tagama lapsele füüsilise, vaimse, emotsionaalse kui ka sotsiaalse turvalisuse.

Kasvukeskkonna loomisel arvestatakse iga lapse individuaalsete vajadustega, et iga laps ja pere on rühmas olulised (Nugin, Õun 2017). Nugin (2005) on välja öelnud mõtte, kui õpetaja teab lapse võimlikke kasvukeskkondi, kus ta on kasvand, siis suudab ta paremini pakkuda lapsevanemale vajalikku abi ja toetust. Lasteaia personalil on kasvukeskkonna loomisel täita suur ning vastutusrikas roll. Kasvukeskkond, kus lapsed oma aega veedavad avaldab olulist mõju nende edasisele arengule. Peale individuaalse arengu suunamise annab kasvukeskkond lapsele esmase kogemuse gruppi kuulumisest ja sotsiaalsete suhete loomisest teiste laste ning täiskasvanutega.

1.4. Koostöö mõiste

Koostöö on partnerluse mudel, mis on rõhutatud õpetajate ja vanemate optimaalsele suhtlemisele. See hõlmab teadmiste jagamist ja eesmärgiga tagada lapsele vajalik haridus. Võimaldab luua hea töösuhte, mille kõik asjaosalised isikud austavad ja tunnustavad nende jõupingutusi ühiste eesmärkide saavutamiseks. (Steh, Kalin, 2011)

Koostööd lapsevanemate ja koolieelse lasteasutuse õpetajate vahel reguleerivad Koolieelse lasteasutuse seadus (1999) ja Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava (2008). Riikliku õppekava järgi on koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärgiks lapse mitmekülgne ja järjepidev areng kodu ja lasteasutuse koostöös. Õpetajad teevad lapse arengu toetamiseks laps

evanematega koostööd, mis põhineb dialoogil, vastastikusel usaldusel ja lugupidamisega (Kööp, 2017: 345).

Koostöö kõrgemateks vormideks peetakse partnerlust ja võimestamist ehk jõustamist, mis tähendab suutlikkuse kujundamist ja arendamist. Partnerluse korral tegutsetakse kogu protsessi vältel võrdsetena. Jõustamise puhul on osalejatel võrdsed võimalused ja vahendid otsustusprotsessis osaleda. (Sarv 2016) Kasvatus saab olla edukas omavahelises koostöös, kus vastastikku teineteist tuntakse, arvestatakse ja toetatakse. Mida loomulikum ja aktiivsem on lapsevanemate koostöö lasteasutuse ja õpetaja vahel, seda paremini laps areneb

Koostöö lapsevanema ja õpetaja vahel algab tavaliselt enne lapse lasteaeda tulekut. Enne lapse saabumist lasteaeda, käib vanem lasteaiaga tutvumas ning saab informatsiooni õpetajate ja rühma kohta (Kööp 2017). Strawhun jt (2014) on pidanud oluliseks, et lapsevanemad panustaksid lapse haridustesse igal ajal, et toetada nende arengulist

teekond. Veisson (2005) on öelnud, et kodu on lapse arengu oluline toetaja ning seetõttu on lasteaiaõpetajate koostöö vanematega äärmiselt oluline.

Kodu ja lasteasutuse koostöö peaks põhinema vastastikusel usaldusel ja üksteise mõistmisel. Sellisel moel saab kavandada ühiseid eesmärgesid, suunata, vahetada vajalikku infot lapse õpetamise ja kasvatamise jaoks. Koostöös ei tohiks puududa võrdõiguslikkus. Mõlemad pooled peavad omama lapse kohta vajalikku teavet. Mõistev ja südamlük koostöö sünnib kogemuste vahetamisel. Õpetajal on võimalik luua soodne koostööõhkkond, kui ta kuulab lapsevanemaid ja arvestab nende mõtetega. Samuti võimaldab see harida lapsevanemaid. (Mänd 2003)

Õun, Suur (2009) on välja toonud mõtte, et lasteasutuse õpetajad peavad väga tähtsaks koostööd lastevanematega. Õpetajate ja lastevanemate koostööd võib vaadelda erinevatest aspektidest:

- õpetajad on seadnud koostöös vanematega saavutada head kontakti ja usaldust,
- toetada ja nõustada lapsevanemat kasvatusküsimustes,
- planeerida koos vanematega lapse arengut,
- soodustada lapse normaalset ja eakohast arengut,
- arvestada lapse individuaalsusega.

Enamasti käivad koostöö ja head suhted käsikäes – kollektiivis, kus ei ole omavahel usaldust, vastastikust toetust ja head läbisaamist, ei toimi koostöö tõhusalt. Koostöö on omamoodi indikaator heade suhete olemasolust või siis nende puudumisest (Schihalejev 2017).

1.5. Kodu ja lasteasutuse koostöövõimalused

Lasteaia ja kodu koostöö eelduseks on, et lapse arengut toetatakse igakülgsest nii lasteaias kui ka kodus. Samuti peab laps tundma ennast lasteaia keskkonnas turvaliselt. (Õun & Suur, 2009) Vanemate suhtlemine rühma personali ja lapsevanematege ei tähenda automaatselt, et vanemad teevad õpetajatega koostööd. Koostöö aluseks on, et lapsevanemad panustavad koostöösse aktiivselt ja kui lapsevanemate algatusel toimuvad rühmas tegevused. (Westergård & Galloway 2010) Tiko ja Almann (2006) on öelnud, et koostööst osapoolte vahel saab rääkida siis, kui osapooled teevad midagi ühiselt. Tihti nimetatakse lapsevanemate ja õpetajate suhtlust kaasamiseks, siiski on enamasti tegemist vaid vanemate informeerimisega.

Häidkind ja Palts (2017) on toonud välja oma juhendmaterjalis “Lapse arengu hindamine ja koostöö lapsevanematega” erinevad koostöövõimalusi. Kollektiivsed koostöövormid hõlmavad palju lapsevanemaid korraga. Milleks on avatud uste päevad, lasteaia koduleht, infovoldikud, lastevanemate koosolekud ja talgud. Individuaalsed koostöövormid on suunatud konkreetsele lapsevanemale. Nendeks võivad olla arenguestlused, lapsevanema nõustamine, tugispetsialistidega kohtumine ja perevestlused. Õun ja Suur (2009) on aga toonud välja, et üheks koostöövõimaluseks võib pidada ka kirjaliku suhtlust – vahetatavad e-kirjad, teated rühma esikus, koosolekute protokollid, rühmablogi – lapsevanemate ja rühmaõpetajatega.

Koostöös lapsevanemate ja õpetajatega saavad mõlemad osapooled kaasa rääkida lasteaia õppe- ja rühma tegevuskava koostades. Samuti saab vanemaid kaasata õppekäikude planeerimisse ja läbiviimisesse. Sellise koostöö tulemusena tunnevad õpetajad, et lapsevanemad aitavad neid ja vanemad tunnevad, et neid kuulatakse ning neil on õigus ettepanekuid teha. Sellest koostöövormist võidavad kõik osapooled. (Kööp 2017)

Erinevate uuringute analüüsist on välja tulnud, et kõige enam kasutatavad koostöövormid on lastevanemate koosolekud, avatud uste päevad ja ühised väljasõidud. Hakyemez, Pihlaja jt (2018: 258–273) tõid välja oma uuringus, et õpetajad eelistavad suhtlust vanematega näost näkku ning kirjalikul teel. Suhtlus peaks toimuma lapse lasteaeda viimisel või lasteaeda järgi minnes.

Tänapäeva infotehnoloogia kiires arengus annab võimaluse luua erinevaid koostöövõimalusi lasteasutuse ja lastevanemate vahel. Peamine eesmärk on pakkuda erinevaid koostöövorme, kus mõlemad osapooled saavad kiiret ja informatiivset teavet. Suurepäraseks koostööks võib pidada e-kirju, rühma blogi ja kodulehe rakendamist. Sellised vormid on eriti mugavad lastevanematele, kelle aeg on piiratud. (Hongzhu 2013: 483–486)

Kööp (2017) on öelnud, et koostöö lapsevanema ja lasteasutuse personali vahel on järjepidev protsess, mis toimub katkematult läbi aja, mil laps lasteasutuses käib. Õpetaja on koostöö algataja. Mida kiiremini ja tõhusamalt koostöö toimima hakkab, seda kergem on õpetajatel ja lastevanematel lapse arengut lasteaias ja kodus toetada.

1.6. Koostööd soodustavad tegurid

Koostöö tähtsamaks õnnestumise teguriks on, kui mõlemad osapooled on teadlikud oma rollist ja usaldavad üksteist. Koostöös on oluline lapsevanemate ja personali oskuste ühendamine. Kuivõrd usaldusväärseks kujuneb esimene kohtumine lasteaia personaliga, näitab edaspidise koostöö edukust. Vastastikune usaldus ja üksteise mõistmine tagavad võimaluse kavandada ühiseid eesmärke lapse kasvamise toetamiseks. Edukat koostööd saavutades on mõlemal poolel soov suhelda, abistada üksteist ja näha kaaslates endaga võrdset partnerit. Samuti on mõlemal soov osata kuulata ja anda teisele võimalus väljendada erinevat arvamust ning mõista erinevaid seisukohti. (Almann 2010) Tuleb aktsepteerida pere iseärasusi, lapsevanemate seisukohti, olla valmis selgitama lasteaia töökorraldust ning õpetamise viise (Häidkind 2007).

Koostöö õnnestumise eeldus on asjaolu, et õpetaja tunneb perekonna elukeskkonda ning arvestab selle olulisust. Igal perekonnal on erinevad võimalused, mis võivad olla vastuolus õpetaja ettekujutusega, milline on lapsele soodne arengu keskkond. Lapsevanematel on palju kohustusi ja muresid, nagu töö, kodused toimingud, isiklik tervis, mida lasteaiaõpetaja püüab arvestada. Partnerluse põhimõtetest lähtuva koostöö tunnused on :

- koostöövormide mitmekesisus, mis lõimub erinevate vajaduste ja võimalustega;
- lapsevanemate omavaheliste kontaktide soodustamine;
- tõsine suhtumine lapsevanemate kompetentsusesse ja vastutusse;
- abivalmidus probleemide lahendamisel;
- huvitavate mõtete ja ettepanekute vastastikune vahetamine;
- lapsevanemad tunnevad end lasteaias viibides hästi.

Oma panuse lasteasutuse kasvukeskkonna kujundamisse saavad vanemad anda, tehes ettepanekuid ja tõhustades koostööd oma lapse rühmas. (Õun & Suur 2009)

1.7. Koostööd takistavad tegurid.

Koostöö takistused jagunevad üldiselt kommunikatsiooni-, kultuuri- ja isiklike tunnete valdkondade vahel. Kommunikatsiooni valdkonna takistused võivad tuleneda osapoolte ajakavade kokku sobimatusest või suhtlemisoskuste puudulikkusest. Kultuurilised probleemid võivad tekkida kui osapooled alahindavad koostööd, toimub ühesuunaline ülevalt alla suhtlus, esineb usalduse puudumine, samuti optimaalse koostöömudeli puudumine, millest tuleneb ainult aktiivsete kaasatus. Olulise tähtsusega suhtlemisel on

ka isiklikud probleemid: ebameeldivad mälestused oma lapsepõlve ajast, enese tajumine alaväärsena, ebakindlus seoses põlvkondlike erinevustega õpetaja ja vanema vahel. (Valk & Ress 2016) Kodu ja lasteasutuse koostöö ei saa toimida, kui ei jõuta ühiste kokkulepetele lapse kasvatusmeetodite osas (Kaskela & Kekkonen 2006: 12).

Hindmani (2012) poolt läbi viidud uuringu käigus selgus, et vanematel ei ole õpetajate hinnangul piisavalt huvi ja tahtmist laste arengu edendamises osaleda ning kaasa rääkida. Vanemate osalus igapäevatoos on ebapiisav. Üheks suuremaks põhjuseks, miks vanemate ja õpetajate vaheline koostöö ei suju, on see, et ollakse arvamusel, et õpetajate haridustase ning kogemus ei ole koostöövõimaluste loomiseks piisav. Toetudes Hakyemez (2015) uuringule, võib öelda, et takistavateks teguriteks on vanemate suur töökoormus, pikad tööpäevad, kultuuriline erinevus ja madal haridustase. Kõik see on põhjuseks, miks vanemad hoiavad end lapsega tegelemisel tagasi ning ei soovi või ei saa piisavalt osaleda.

Kodu ja lasteaia koostöö ei toimi või muutub isegi olematuks, kui lapsevanemal ja lasteaiaõpetajal on erinevad käsitlused kasvatuses. Lasteaiaõpetaja ja lapsevanemate arusaamad lapse vajadusest erinevad ja puudub ühine arusaam igapäevategevuste kohta lasteaias. (Almann 2010) Koostööd saab parandada läbi vastastiku usalduse ja avatuse (Kõnnusaar 2012).

2. UURIMISTÖÖ METOODIKA JA KIRJELDUS

2.1. Uurimuse eesmärk ja uurimisküsimused

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärgiks on anda ülevaade erinevatest koostöövõimalustest kodu ja lasteasutuse vahel ning milliseid koostöömeetodeid eelistavad kolme Ida- Virumaa lasteaedade lapsevanemad ja lasteaiaõpetajad.

Töö eesmärgini jõudmiseks on püstitatud järgmised uurimisküsimused:

- 1) Kui oluliseks peavad koostööd kolme Ida- Virumaa lasteaedade lasteaiaõpetajad ja lapsevanemad?
- 2) Millised on Ida- Virumaa kolme lasteaedade õpetajate ja lapsevanemate ootused ja hinnangud koostööle?
- 3) Milliseid koostöövõimalusi kasutavad Ida- Virumaa kolme lasteaedade lapsevanemad ja õpetajad?

2.2. Uurimistöö metoodika

Uurimistöö läbiviimiseks on valitud kombineeritud uurimisviis, kus kasutatakse kvalitatiivset ja kvantitatiivset uurimismeetodit. Kvantitatiivse uurimismeetodiga on võimalik koguda arvulisi andmeid või tunnuseid, mis on selgelt arvuliselt üksteisest eristatavad. (Hirsjärvi, Remes, jt 2005) Uurimismaterjali kogutakse meetodiga, mis võimaldab arvulist mõõtmist ja mõõtmistulemuste saamist. Selliste meetodite hulka kuuluvad füsioloogilised mõõtmised ning standardiseeritud ankeetide kasutamine. Järeldused tehakse uurimismaterjali statistiliste analüüsi põhjal, kasutades aritmeetilisi keskmisi ja korrelatsioone. (Hirsjärvi, Huttunen 2005:179)

Kvalitatiivse uurimismeetodile on omane, et andmeid saadakse sõnalise suhtlemise kaudu, järeldused ei ole seotud arvuliste näitajatega, kus keskendutakse tähendusele ja tõlgendusele (Laherand 2008). Kvalitatiivse uurimismeetodiga saab mõista uuritava nähtuse olemuseni jõudmist, nähtavaks tegemist ja avalikkuse ette toomist. Kvalitatiivse uurimismeetodi eesmärk on avastada uusi aspekte, kirjeldada ja seletada tegelikkust. Keskendutakse seesmistele nähtustele- mõtted, hoiakud, tõekspidamised, arvamused, elukogemused. (Õunapuu 2014)

Uurimistöös kasutatavaks andmekogumismeetodiks on ankeetküsitlust. Ankeetküsitluste abil on võimalik saada usaldusväärseid tulemusi. Lisaks on vastavat uurimusmeetodit

kasutades võimalik küsitleda korraga suuremat hulka inimesi ja säästa ajaressurssi. Saadud andmeid on võimalik analüüsida ja tulemusi üldistada. (Hirsjärvi, Huttunen 2005)

Ankeet on koostatud rühma õpetajatele (Lisa 1) ja lapsevanematele (Lisa 2). Küsimused on koostatud sarnased, et oleks erinevate sihtgruppide vastuseid võimalik võrrelda. Küsimuste koostamisel lähtuti teema teoreetilistest lähtekohtadest. Ankeet koosnes 10 küsimusest, millest 7 olid avatud küsimust ja 3 etteantud vastuse variantidega küsimust. Avatud küsimused jätavad vastajale vastamisel suure vabadusastme ja annavad võimaluse väljendada oma arvamust, hoiakuid, mõtteid, tundeid. Lasteaiaõpetajatele ja lapsevanematele saadeti küsimustik elektroonselt, mille nad täitsid elektroonselt ja tagastasid.

Uurimistöös saadud tulemused analüüsiti tabelarvutusprogrammi MS Office Excel ning valikvastustega küsimuste analüüsimiseks kasutati protsentanalüüsi. Töös on kasutatud uuringus osalenute hinnanguid vabas vormis. Lapsevanemad on tähistatud "L" ja lasteaiaõpetajate vastused "Õ". Uuringus kogutuid andmeid kasutab autor ainult uuringu eesmärgiks ja samuti tagab ka isikuandmete konfidentsiaalsuse.

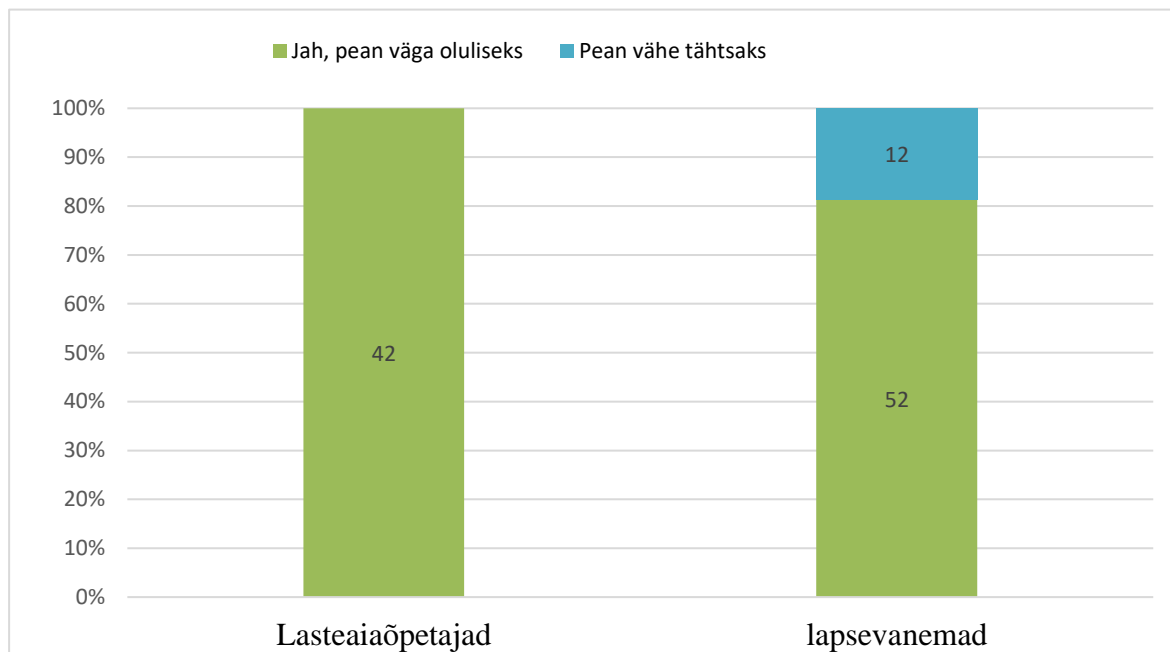
2.3. Valim

Uuring on läbi viidud Jõhvi lasteaedades, mille struktuuri kuuluvad kolm lasteaeda: Lasteaed Pillerkaar, Lasteaed Kalevipoeg ja Lasteaed Sipsik, mis on ühtse juhtimise all. Uurimistöö valimi moodustavad Jõhvi lasteaedade erinevad rühma õpetajad ja lapsevanemad. Tegemist oli mugavusvalimiga, kuna töö autor töötab lasteaiaõpetajana Jõhvi Lasteaedade struktuuris.

Käesolev uuring viidi läbi ajavahemikus jaanuar–märts 2019 a. Uurimuse läbiviimiseks edastati elektroonilisel teel küsimustik rühmaõpetajatele palvega edastada lastevanematele küsimustik. Elektroonselt vastatud küsimustikele ei saadud vajalikku arvu vastuseid. Teistkordsel andmete kogumisel prinditi küsimustik välja ja viidid lasteaedadesse. Välja saadeti 69 küsimustikku lapsevanematele ja 48 ankeeti rühmaõpetajatele. Tagasi laekus lapsevanematelt 64 ankeeti ja lasteaiaõpetajatelt 42 ankeeti.

3. UURIMISTÖÖ TULEMUSED

3.1. Koostöö olulisus lapse kasvukeskkonna kujundamisel

Joonis 1. Lapsevanemate ja lasteaiaõpetajate hinnang koostööle.

Joonis 1 annab ülevaate lapsevanemate ja lasteaiaõpetajate hinnangust koostöö olulisusele, et 100% ehk 42 lasteaiaõpetajat peavad koostööd väga oluliseks. 20 % lapsevanematest peavad koostööd vähem tähtsaks ja 80% peavad koostööd väga oluliseks.

Lapsevanemad ja lasteaiaõpetajad olid ühisel arvamusel, et lapse kasvukeskkond on lapse jaoks vundament edaspidiseks eluks ning kui see ei ole tugev, siis võib see tugevalt mõjutada lapse ülejäänud elu. Mõlemad osapooled olid seisukohal, et koostöö lapsevanemate ja õpetajate vahel soodustab võimalikku individuaalse lähenemise vajalikkust ja aitab mõista kummagi osapoolle vaatenurki.

//Õpetajal oleks siiras soov vanematega koostööd teha, mitte töötada lapsevanema vastu//(L)

//Õpetaja oleks huvitatud iga lapse heaolust individuaalselt, jagaks adekvaatset tagasisidet ka siis, kui olukord ei ole alati kiita, samas ei keskenduks liialt negatiivsele, vaid tooks välja lapse puhul positiivseid külgi//(L)

Lapsevanemate hinnangul peaksid kõik osapooled omavahel suhtlema ja mõistma üksteist, mille tulemusena saab tagada parima kasvukeskkonna lapse arengule.

//Teades laste käitumise erisusi nii turvalises keskkonnas kui ka mujal ühiskonnas on lihtsam kujundada nende käitumist, aidata kohaneda uutest olukordadest ning avastada varajaselt käitumisprobleeme. Kuna laps on veedab suurema osa päevast õpetaja ja rühmakaaslastega, siis õpetaja on number üks andmaks tagasisidet lapse arengust, kohanemisest ja suhtlusest teistega//(L)

Õpetajate arvates on kõige olulisem see, et lapsevanemate ja õpetajate vahel valitseb harmoonia ja üksteise mõistmine, siis kandub see edasi ka lapsele. Hea koostöö aitab ennetada ja lahendada võimalikke probleeme. Vastastikune koostöö on väga oluline lapse arengule, arendamisele ja erinevatele sotsiaalsete ja emotsionaalsete oskuste arendamiseks.

//Kui õpetaja tagasisidet ei anna või lapsevanem seda kuulda ei võta, võib kooliaastatel probleeme tekkida//(L)

Lapse kasvukeskkonna kujundamisel toodi esile erinevaid arvamusi.

//Et luua lapsele hea kasvukeskkond on vaja lapse arengut (füüsilist, sotsiaalset, emotsionaalset, kõlblist) ühtemoodi toetada nii kodus kui lasteaias ja selleks on vaja tugevat koostööd ja tagasisidet mõlemalt poolt (vanemalt ja õpetajalt)//(L)

//Oluline on, et kasvukeskkond, tegevused vastaksid lapse eale. Vanemad saaksid infot, mis tegevused (nt käelised jne) sobiksid või vajaksid arendamist vastavas eas//(L)

Lasteaiaõpetajate arvamusel on oluline omavaheline koostöö, mis aitab kaasa laste silmaringi avardamisele ja erinevate võimaluste loomisele. Koostöö on kõige alus, et lapsel oleks ümber toetavad täiskasvanud, kes on orienteeritud lapse õige kasvukeskkonna kujunemisele.

//Last toetava kasvukeskkonna põhialuseks ongi kodu ja vanemad, kes oskavad vajadusel vastu võtta õpetajate häid nõuandeid ja neid ka rakendada. Kui laps tajub vanemate ja õpetajate vahelist koostööd ja usaldust, siis on õppimine efektiivsem ja pakub rohkem ka rõõmu//(Õ)

//Koostöös tagatakse lapsele parimad arengutingimused. Paljud õpetajad olid ühtsel arvamusel, et koostööd tehes saab suunata lapsevanemaid ja töötada ühiste eesmärkide nimel. Last toetava kasvukeskkonna põhialuseks ongi kodu ja vanemad, kes oskavad vajadusel vastu võtta õpetajate nõuandeid ja neid ka rakendada//(Õ)

3.2. Lapsevanemate ja lasteaiaõpetajate ootused ja hinnangud omavahelisele koostööle

Lapsevanemate vastustest selgus, et enamus ootab õpetajatelt mõtteid ja tähelepanekuid, mida saaks kodus rakendada, et toetada lapse ealist arengut. Oluliseks peetakse vahetut suhtlemist, kiiret ning põhjalikku tagasisidet. Lasteaiaõpetajalt oodatakse ausust, usaldusväarsust, adekvaatsust ja konstruktiivset tagasisidet. Suurt osatähtsust peetakse omavahelisel suhtlemisel ja et õpetaja toetaks last nii palju, kui vaja.

// Õpetaja ja vanem suhtleks omavahel, toetaks samasid arusaamu. Samuti annaks igapäevaselt teada, kui lapse käitumises on midagi muutunud. Kõik täiskasvanud, nii lapsevanemad kui ka lasteaiaõpetajad, püüavad anda endast parima, et kindlustada lastele hea ettevalmistus täiskasvanueluks//(L)

// Kui laps teeb midagi valesti või hästi või on toimunud mingi eriline sündmus, mis võiks last mõjutada, siis loodan sellest õpetajalt kuulda, et lapsega kodus sellest rääkida. Samuti eeldan, et kui räägin mõningatest kodustest probleemidest, mis last võivad mõjutada, siis õpetajad arvestavad sellega ning oskavad rohkem vastavasisulist tähelepanu pöörata lapse käitumises//(L)

Lapsevanemate arvamusel peaksid õpetajad vanematega arutama ja informeerima rühmas toimuvatest muudatustest.

//...kui lasteaia peaks olema lapsele mõni arengut soodustav võimalus, mis hetkel puudub, siis peaks õpetajad neid kuulama ning arvestama. Ehk koostöös saab mõnda asja muuta või arendada//(L)

Uurimuses osalenud õpetajate ootused koostöös lapsevanematega on kõrged. Lasteaiaõpetajad ootavad üksteise mõistmist ja ühes suunas liikumist lapse arendamisel ja õpetamisel. Vajadusel koos probleemidele lahenduste otsimine.

*//Kui õpetajate ja lastevanemate vaheline koostöö on hea siis on ka õpetajal parem töötada//(Õ)
//Ootused on alati kõrged - et vanemad mõistavad, miks ma soovin rühma vanemate poolt ühte või teist. Samas, see on normaalne, et mõni arvab teistmoodi. Kõige rohkem ootan, et vanemad mõistavad, et lapsed on ikka nende kasvatada. Lasteaed toetab neid//(Õ)*

Õpetajad ootavad lapsevanematelt, et nad võtaksid aktiivsemalt osa ühistegevustest ja ühisüritustest, mis toimuvad lasteaia ning tunneksid rohkem huvi oma lapse tegemiste kohta. Samuti oodatakse aktiivset tagasisidet, mida lapsed rühmaelu kohta kodus räägivad. Lasteaiaõpetajate hinnangul võiksid lapsevanemad olla rohkem avatud ja tunda huvi laste tegevuste vastu.

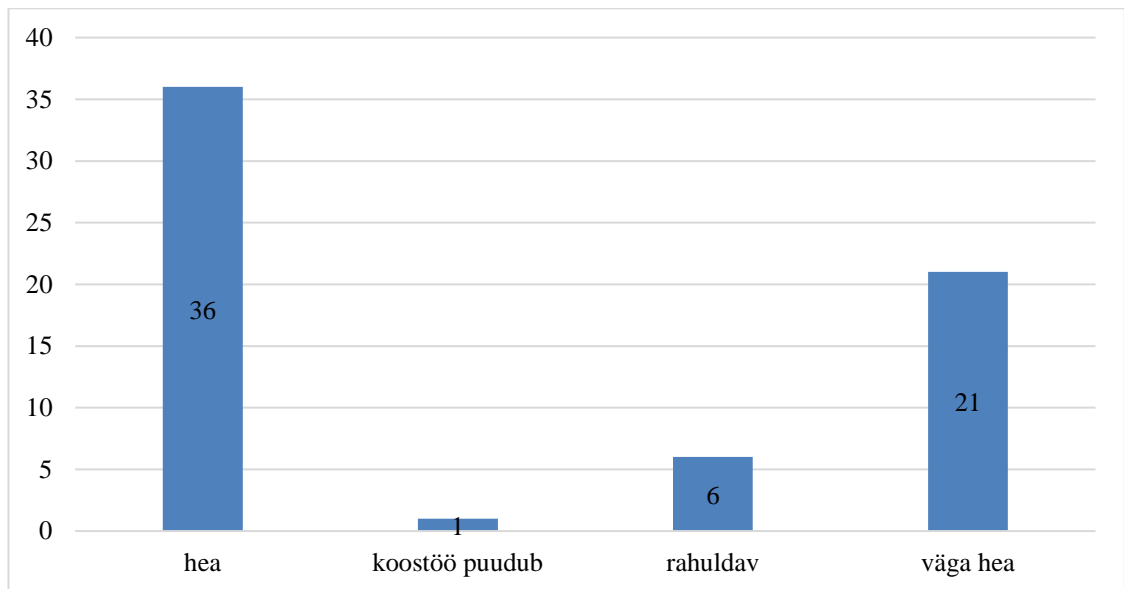
//Lasteaed ei ole pelgalt lapse õpetaja, vaid suunaja ja toetaja//(Õ)

//ootan vanemate koostööd meeldivad aktiivsed tegusad ja mõistvad vanemad//(Õ)

Õpetajate hinnangul ootavad nad lapse arengu toetamisel lastevanemate toetust. Paljudes olukordades rühmas toimuva vastu on lastevanemate huvi peaaegu olematu. Lasteaiapetajad arvavad, et ideaalis võiksid mõlemad osapooled olla partnerid, kes teevad koostööd lapse parema kasvukeskkona loomiseks.

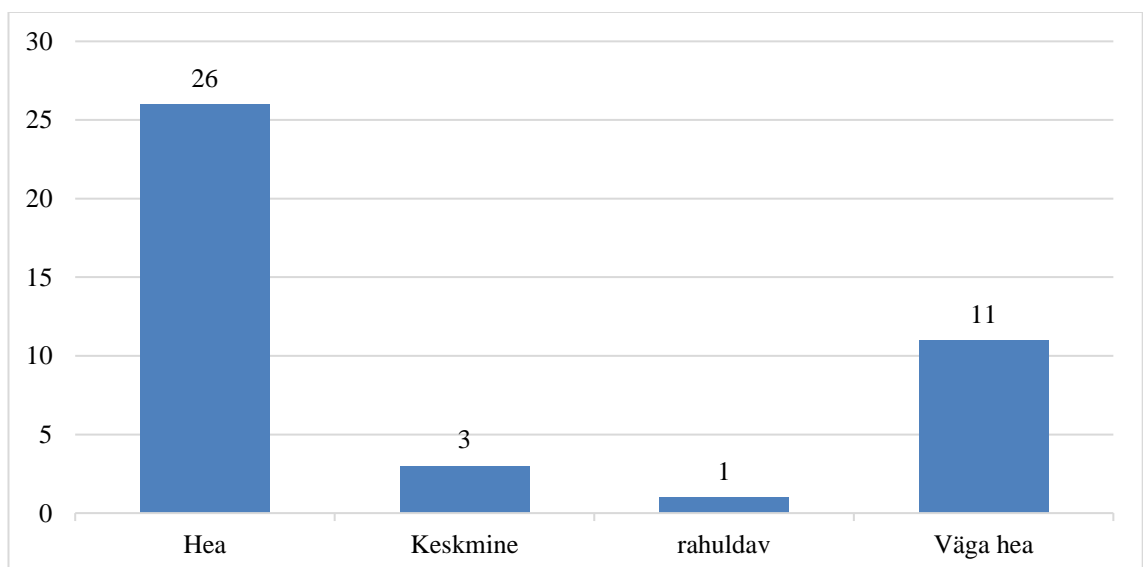
//Koostöö peab käima mõlemat pidi. Lasteaia ja kodu vahel peab olema üks tee mida käiakse, et see sujuks ilma konarusteta. Vanemad peavad olema ausad ja tahtma oma lapsele parimat. Kui ainult õpetaja pingutab, siis sellest jääb väheseks//(Õ)

//... avatud suhtlemiseks, tunneksid rohkem huvi rühmas toimuva vastu, leiaksid aega//(Õ)

Joonis 2. Lapsevanemate hinnang koostööle.

Joonis 2 annab ülevaate, kuidas lapsevanemad hindavad koostööd õpetajatega. Uuringus osalenud lapsevanemate hinnangul peavad omavahelist koostööd väga heaks 21 lapsevanemat, 36 vastanutest pidas koostööd heaks. Rahuldava hinnangu andis 6 lapsevanemat ja 1 vastanutest arvas, et koostöö puudub.

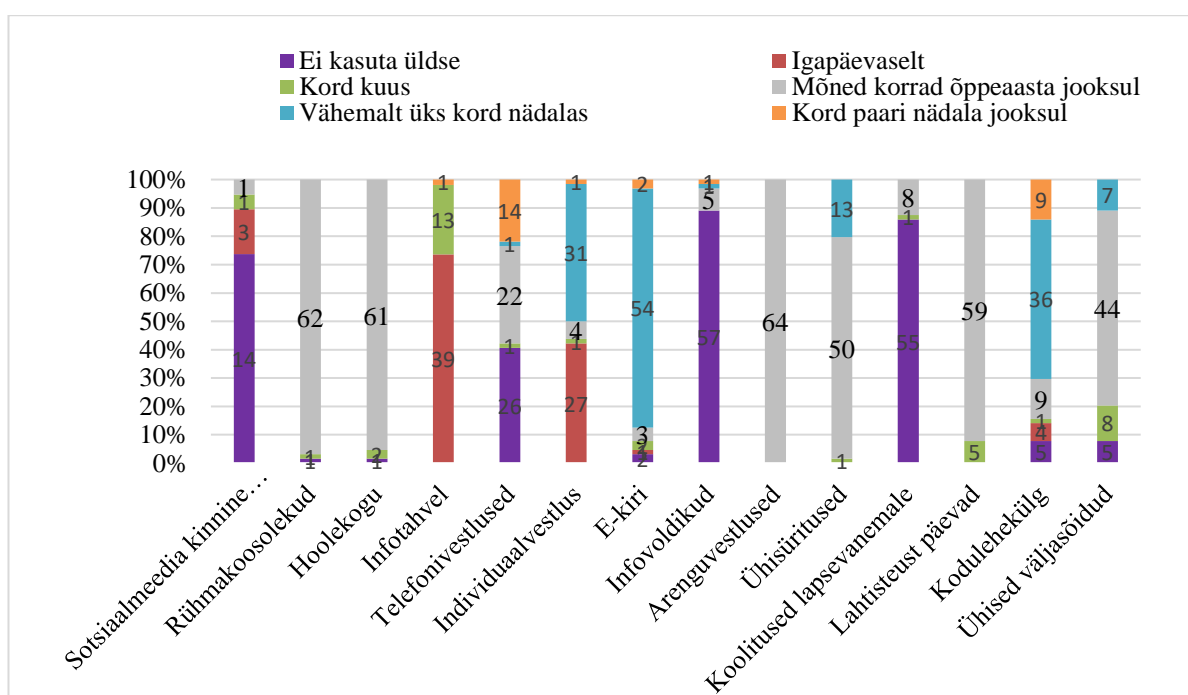

Joonis 3. Lasteaiaõpetajate hinnang koostööle.

Joonis 3 toob välja, missugune on lasteaiaõpetajate hinnang koostööle lapsevanematega. Analüüsid lasteaiaõpetajate ankeete võib öelda, et ainult 11 õpetajat peab kodu ja lasteaia vahelist koostööd väga heaks, 26 ehk üle poolte õpetajatest peavad omavahelist koostööd heaks, 3 õpetajat peavad koostööd keskmiseks, üks õpetaja vastas, et koostöö on tema jaoks rahuldav.

3.3. Koostöövõimaluste kasutamine lapsevanemate ja lasteaiaõpetajate hinnangul

Koostöövõimalusteks on mitmeid erinevaid viise eelkõige lähtuvalt koostööeesmärgist. Küsitluses kogutud andmetes arvasid lapsevanemad ja lasteaiaõpetajad erinevalt. Küsitluses tuli välja, et koostöövorme kasutatakse küll erinevaid, kuid nende kasutus ei ole eriti sagedane. Lastevanemate vastustele toetudes saab öelda, et mõned korrad õppeaasta jooksul kasutatakse rühma koosolekuid, arenguvestluseid, ühiseid väljasõite, hoolekogu ja ühisüritusi. Kõige sagedasemalt, vähemalt üks kord nädalas kasutatakse e-kirja vahendusel suhtlemist ja individuaalvestlusi.

Joonis 4. Koostöövõimalused lapsevanemate hinnangul.

Lapsevanemate arvates igapäevaliseks koostöö võimaluseks peetakse infotahvli kasutamist ja igapäevast vahetut suhtlemist. Detailsemalt on väljatoodud koostöö sagedus joonisel 4. Põhjendades oma vastuseid, oldi arvamusel, et eelistatumad meetodid on paremaks info liikumise vahendiks, mis tagab parema tagasiside ja esitatud küsimustele koheseid vastuseid.

Lapsevanemad olid arvamusel, et infotahvli vahendusel saavad nad toimuvatest sündmustest ja aktuaalsetest probleemidest kiire ülevaate.

//Eelistan igapäevast näost näkku suhtlust. Sellisel juhul on minul kui vanemal hea ülevaade lapse igapäevasest käitumisest ja olukorrast rühmas, samas tunnen, et minu ja minu lapsega tegeletakse

individuaalselt ja me oleme olulised. Sellisel viisil ei pea alati ka areng vestlusi pidama, sest õpetaja ja lapsevanem on omavahelises suhtluses nagunii igapäevaselt// (L)

//Igapäevaseid individuaalseid vestlusi, sest see on kõige parem viis asjadest rääkida ja infot edasi anda// (Õ)

//Lastevanemate koosolekud on väga head. Seal saavad kõik oma arvamust avaldada ja kohe samas ka asju arutada// (L)

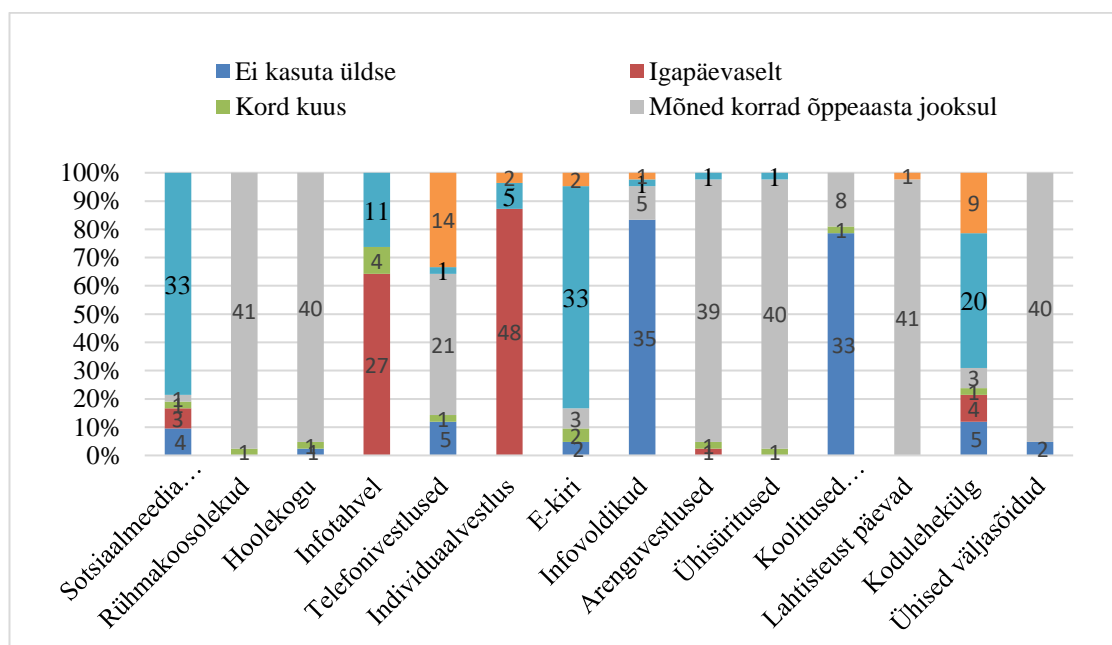
Kaasaegsete koostöömeetodite osas on lapsevanemad aktiivsed kasutajad ja peavad selliseid meetodeid kiireks ja efektiivseks. Tuginedes joonisele 4 võib järeldada, et 80% vastanutest eelistab kõige rohkem kaasaegsemaid koostöömeetodeid. Põhjendades, et info vahetus liigub e-kirjade ja sotsiaalmeedia kinnise gruppi vahendusel õigeaegselt ja kiiresti. Mugavus on lapsevanemate jaoks väga oluline.

//Eelistan sotsiaalmeedia kinnist gruppi, alati on kõik vajaminev info olemas õigeaegselt// (L)

//E-kirjad on alati väga mugavad...// (L)

//Kasutan VIBER kuhu panen iga päeva tegevuste fotod ja vajalikke infot// (Õ)

Uurimistulemustes selgus, et areng vestlused annavad kõige parema ülevaate lapse individuaalsest arengust ja käitumisest rühmas. Lapsevanemad hindasid, et areng vestlused võiksid toimuda rohkem kui üks kord aastas. Ühisürituste ja ühis väljasõitude osas olid lapsevanemad arvamisel, et need on väga olulised, mis loovad hea õhkkonna õpetajate ja lastevanemate vahel. Ühised väljasõidud loovad hea vaheldus igapäeva rutiinile.

Joonis 5. Koostöövõimalused lasteaiaõpetajate hinnangul.

Lasteaiaõpetajate hinnangul kasutatakse igapäevaliselt individuaalvestlust ja infotahvli kasutamist (üle 50%). Mõned korrad õppeaastajooksul kasutatakse arenguestlusti, ühisüritus, ühiseid väljasõite, osalemist hoolekogus (80%).

Toetudes joonisele 5 võib öelda, et 70% õpetajatest eelistavad kaasaegsemaid koostöömeetode lapsevanematega suhtlemiseks. Sagedamini kasutatakse sotsiaalmeedia kinnist gruppi, e-kirja vahendusel suhtlemist, lasteaia kodulehekülge. Seeliste meetodite abil on võimalus kaasata korraga kõik lapsevanemad arutellu ja lapsevanem saab sekkuda just temale sobival ajal. Samamoodi saab sinna koheselt tekkinud küsimused ja teated üles panna ning tekitada arutelu, kus kõik saavad osa võtta ja arvamust avaldada. Samuti tundub, et ka lapsevanematele on see kõige rohkem meelt mööda. Oluliseks peeti arenguestlusteid, kirjalike teadete edastamine lastevanematele, teadetahvilil olev info ja rühmakoosolekud.

Uurimuses osalenud õpetajad toetusid ankeedile vastates oma kogemustele. Kõige enam vastanutest eelistab individuaalvestluseid, kuna siis saab olla avatum ja käsitleda ainult ühe lapse probleeme. Ühisürituste osas olid ka paljud lasteaiaõpetajad ühel arvamusel, et ühisüritused ühendavad rühma vanemaid ja lapsi ja selle läbi õpivad üksteist paremini tundma.

3.4. Koostöövõimaluste tõhusus ja takistavad tegurid lapse kasvukeskkona kujundamisel.

Lapsevanemad arvasid, et erinevad koostöövõimalused loovad parema ja süsteemse infovahetuse lasteaia ja kodu vahel, mis aitab kujundada lapse vajadustest lähtuvalt kasvukeskkonda.

//Nt ühisürituste v väljasõitude puhul saavad lapsed suhelda rohkem ka teiste vanematega.

Õpitakse ja kogetakse teisi kasvukeskkondasi//(L)

//Lapse kasvukeskkonna kujundamisel on oluline, et lapsel oleks tugev tagala, ta tunneks ennast kindlalt...//(L)

Vastustest tuli välja, et lasteaiaõpetajatel ja lapsevanematel on ühine eesmärk arendada ja kasvatada last vastavalt tema individuaalsetele võimetele mis on võimalik vaid ühise koostöö tulemusena.

//...kõik koostöövõimalused iga lapse puhul ei toimi, kuid lapsest lähtuvalt peaksidki vanem ja

õpetaja koos sobiva viisi leidma.//(L)

Õpetajate arvates, et mida mitmekesisemalt kasutatakse erinevaid koostöövõimalusi, seda paremini ja turvalisemalt saavad õpetajad luua lapsele toetavat kasvukeskkonda.

//Laps tunneb end rühmas turvalisemalt ning mugavamalt, kui õpetajate ootused/nõudmised sarnanevad vanemate omadele//(Õ)

//Pidev koostöö lapsevanemaga tõhustab last toetava kasvukeskkonna kujundamist//(Õ)

Uurimuses osalenud õpetajad arvasid, et lapsevanemad kes tunnevad huvi oma lapse arengu üle, need on ka huvitatud koostööst õpetajaga. Kodu ja lasteaed peaks tegelikult astuma võimalikult ühte sammu ja täiendama teineteist. Oluline on, et oleks erinevaid võimalusi koostööks, kuna üks variant ei sobi alati kõigile. Tähtis on see, et kogu informatsioon jõuaks lapsevanemani ja et õpetajal on võimalus lapsevanemaga kontakt saavutada.

//...nii tulekski õpetajal oma rühma lapsevanemaid tundma õppida ja leidma need isiksuselt sobivad koostöövõimalused//(Õ)

//Iga õpetaja valib endale kuidas teha koostöö, aga kõik vormid toetavad kasvukeskkonda//(Õ)

Uurimuses osalenud enamus lapsevanemaid ja lasteaiaõpetajaid vastasid, et suuremaks takistavaks teguriks on ajapuudus. Lastevanemate arvates peetakse takistavaks teguriks ka seda, et lasteaedades on liiga suured rühmad ja õpetajatel ei pruugi olla alati piisavalt aega, et anda igapäevaliselt individuaalset tagasisidet lapse kohta.

//Takistuseks võib olla vanemate arusaam, et õpetaja on lihtsalt lapsehoidja//(Õ)

//... eelarvamused, nende väär ettekujutus rühma tööst//(Õ)

//Kõige suurem takistus on võib-olla ajapuudus lapsevanemate poolt//(L)

Lapsevanemad ja õpetajad on mõlemapoolselt väljatoonud ükskõikset suhtumist, vastastikuse usalduse ja austuse puudumine. Mõlemapoolset negatiivsust ja erinevate probleemide eiramine mida peetakse oluliseks takistavaks teguriks koostöö osas.

//Lastevanemate või lasteaiaõpetajate hoiakud. Kui kumbki osapool ei ole valmis koostööd tegema..//(L)

//Õpetajapoolne suhtlemispassiivsus tagasiside andmisel päevategemistes, vanematepoolne usaldamatus..//(Õ)

//negatiivne hoiak, usaldamatus, huvi puudus//(Õ)

Mitmetest vastustest tuli ka välja see, et probleemiks on keelebarjäär. Tihtilugu ei saada üksteisest aru või ei küsita vajalikku infot üle.

//...keelebarjäär on tihti takistuseks - vanem isegi ei ütle, et ta ei saa aru, vaid lihtsalt noogutab//(Õ)

//üksteise mõistmine, mille takistuseks on keelelised raskused//(L)

Lasteaiaõpetajate arvates üheks takistavaks teguriks on lastevanemate eelarvamused ja vale ettekujutus rühma tööst, mis mõjub negatiivselt koostööle. Analüüsitud vastuste seast tuli välja, et on osapooli kus koostöö toimib väga hästi.

//Meie perel selliseid tegureid ei ole. Koostöö toimib väga hästi omavahel//(L)

//ei näe takistusi//(L)

//Meie rühmas on teadlikud ja abivalmid lapsevanemad, mõlemapoolne koostöö on väga hea//(Õ)

//Õpetajad on rühmas oma ala spetsialistid ja oskavad kaasata lapsevanemaid koostööle, meil takistusi ei ole ja vaated kasvatusesele on ühenägemuslikud//(L)

Saadud info põhjal võib järeldada, et takistavaid tegureid lastevanemate ja lasteaiaõpetajate koostöös on päris palju.

3.5. Koostöö tõhustamine erinevate oskuste ja omadustega

Lapsevanemate hinnangul koostöö paremaks muutmiseks oodatakse lasteaiaõpetajatelt rohkemat infovahetust, erinevate infovahendite kasutamist, tihedamaid individuaalseid vestluseid. Oluliseks peetakse omavahelist avatud suhtlemist, üksteise usaldamist ja lugupidamist, mis on kõige alus, et muuta koostöö paremaks.

// Rohkem informatsiooni liikumist erinevate infovahendite kasutamisega, telefon, e-mail, facebook...(L)

//... aitab kaasa vastastikune usaldus ja lugupidamine ning avatud suhtlemine ja igapäevase aktuaalse info vahetamine//(L)

// Suhtlemine aitab muuta koostööd paremaks. Peab rääkima, seletama, kuulama//(Õ)

// Tähtis omavaheline pidev infovahetus, selleks on oluline, et õpetajad näitavad välja positiivseid hoiakuid vanemate suhtes...//(Õ)

Ankeedi vastuste tulemusena selgus, et koostöö paremaks muutmiseks tuleb leida aega, näidata üles mõlemapoolset aktiivsust ja vastastikust usaldust. Tekitada huvi koostöö osas.

//ka vanem peab ise huvi üles näitama ja küsima, kuidas lapsel läheb//(L)

// Mõlemad pooled peavad olema koostööst huvitatud//(Õ)

// kui lapsevanemad leiaks aega rohkem oma igapäevaste toimingute kõrval osaleda lasteasutuse korraldamisel...//(Õ)

Lapsevanemate ja lasteaiaõpetajate ühine arvamus oli, et tuleks kaasata lapsevanemaid rohkem rühmategevustesse ja korraldada koos ühisüritusi. Oluliseks peetakse arneguvestlust, rühmakoosolekuid ning individuaalseid vestlusi.

// Rohkem ühisüritusi, kaasata vanemaid rohkem ka rühmategevustesse nt: mänguõhtud koos lastega, temaatilised pereõhtud//(Õ)

// Võib olla teha veidi tihemini rühmakoosolekuid ning rääkida seal millised tegevused on lasteaias ja milliseid asju kodus teha rohkem//(L)

// Ürituste kaudu, mis liidaks lapsevanema, lapse, õpetaja//(Õ)

Lähtudes eelnevast küsimusest, uuriti erinevate oskuste ja omaduste kohta, mis teevad vastastikuse koostöö edukaks. Lapsevanemate hinnangul peetakse õpetaja enim soovitud omaduseks heasoovlikust ja abivalmidust. Õpetaja peab olema avatud meelega, rõhutama koostöö vajalikkusest, suhtelma aktiivselt lastevanematega. Samuti peab ta olema aus, usaldusväärne, kohusetundlik ja kogemuste jagaja.

// Kaasa mõtlemine, heasoovlikus, abivalmidus, edasiviiv tagasiside//(L)

// avatud suhtlemine, vahetu suhtlemine, ausus ja usaldusväärsus, kohusetundlikuks//(L)

// Meie väärtustame oma õpetajat väga ning teeme endast kõik oleneva et kõik osapooled oleksid koostöös tulemuse ja igapäevaga rahul//(L)

Uurimuses vastanud lasteaiaõpetajad olid arvamusel, et eduka koostöö olulisemad oskused on oskus üksteist kuulata ja mõista, vajadusel nõu anda. Peab olema hea suhtleja, abivalmis, hea organiseerimisvõimega. Tähtsamateks isikuomaduseks peetakse vastutustundlikust, tolerantsust, hoolivust ja ausust. Õigete suhtlemisoskuste ja lähenemise korral on edukat koostööd kergem luua.

3.6. Analüüs

Käesoleva uurimistulemusena selgus, et Jõhvi Lasteaedade lapsevanemate ja lasteaiaõpetajate arvates on omavaheline koostöö väga oluline. Uurimistöös toetuti järgmistele küsimustele: kui oluliseks peavad koostööd lasteaiaõpetajad ja lapsevanemad, millised ootused ja hinnangud on koostööle, millised koostöövõimalusi kasutavad lapsevanemad ja lasteaiaõpetajad mitmekülgse kasvukeskkonna loomisel.

Küsitluse tulemustest ilmnes, et eduka koostöö tulemusena saab luua soodsa kasvukeskkonna lapse kasvamiseks ja arenguks. Sarnaselt on Õun ja Suur (2009) toonud välja, et probleeme lasteaia ja perede omavahelises koostöös saab ennetada läbi tõhusama teabevahenduse ja üksteise ootuste läbiarutamisega. Lapsevanemate ja lasteaiaõpetajate arvates võiksid olla mõlemad osapooled rohkem avatud, näidata üles suuremat huvi koostöö osas. Koostöö edukus sõltub lapsevanema ja õpetaja vahelisest üksteisemõistmisest. Ka antud uurimistulemusena selgus, et õpetajate arvamusel aitab hea koostöö ennetada ja lahendada võimalikke probleeme, soodustada individuaalse lähenemise vajalikust ja aitab mõista kummagi osapoolle vaatenurki. Lapsevanemad ja lasteaiaõpetajad olid ühisel arvamusel, et omavaheline koostöö aitab kaasa erinevate võimaluste loomisele ja lapse arengut toetava kasvukeskkonna loomisele. Ootused koostöö osas olid lastevanemate ja lasteaiaõpetajate arvamusel sarnased. Oodatakse mõlemapoolset aktiivset osalemist lasteaia poolt väljapakutud üritustel, ettepanekuid lasteaia tegevuste korraldamiseks läbi omavahelise suhtlemise ja lahenduste otsimise

Toetudes teooriale leiavad Veisson ja Suur (2005) oma uuringus, et tähtsamateks koostöövormideks peetakse küsitlusi ja ankeete, lahtiste uste päevi, näidistunde, loenguid, seminare ja koolitusi vanematele, ühiseid tegevusi koos lastega, perepäevi,

pereklubi, ümarlauda. Analüüsisides Jõhvi Lasteaedade vanemate ja õpetajate hinnanguid ja arvamusi, võib öelda, et kõige olulisemaks koostöövormideks peetakse lastevanemate ja lasteaiaõpetajate poolt silmast silma suhtlemist, sotsiaalmeedia kinnist gruppi, arenguveestlusi ja rühmakoosolekuid. Kiires ja muutuv ühiskonnas peavad mõlemad osapooled väga oluliseks kaasaegsemaid koostöömeetodeid, mis võimaldavad kiiret, mugavat ja igapäevalist kasutamisevõimalust. Analüüsisides uuringu tulemusi võib öelda, et kaasaegsemate koostöömeetodite osas kasutatakse kõige enam e-kirja vahendusel suhtlemist, sotsiaalmeedia kinnise grupi suhtelmist, lasteaia kodulehekülge. Samamoodi on oma uuringus Hakyemez-Paul, Pihlaja jt (2018) väljatoonud, et õpetajad eelistavad suhtlust vanematega silmast silma ning kirjalikul teel. Silmast silma suhtlus toimub lapse lasteaeda viimisel või järgi minnes. Kööp (2017) on arvamisel, et lapsevanemaid on võimalik kaasta rühmategevuskava ja nädalakava koostamisel. Samuti õppekäikude planeerimisse ja läbiviimisse. Selle läbi tunnevad lapsevanemad, et neid kuulatakse ja nende arvamusi võetakse kuulda. Õpetajad tunnevad, et neid aidatakse ja ollakse huvitatud lapse arengu käekäigu järgi.

Takistavateks teguriteks pidasid Jõhvi lasteaedade lasteaiaõpetajad ja lapsevanemad huvi- ja ajapuudust. Sarnaselt läbiviidud uuringu tulemusetana arvasid Suur ja Veisson (2005), et koostööd takistavateks olulisteks teguriteks on kiire elutempo, ajanappuse, negatiivsed kogemused ja hoiakud lasteasutuse suhtes – vanemate endi kogemustest lähtudes ning ka huvi puudumine oma lapse käekäigu vastu. Koostööd takistavateks teguriteks toodi veel välja mõlemapoolse positiivse hoiaku puudumine ja suhtumine lasteaeda. Peterson, Suur jt (2010) on öelnud, et määravaks osaks lapsevanemate kaasamisel rühma õppe- ja kasvatusetegevusse on omavaheline suhtlemine. Tähtis on vastastikune usaldus, õpetaja positiivne hoiak vanemate suhtes, igale perele individuaalne lähenemine ja vajadusle soovitude andmine. Õpetaja saab oma suhtlemise ja käitumisega aidata kaasa koostöövõime kujunemisele. Lapsevanemad ja lasteaiaõpetajad peavad takistuseks seda, et rühmas on liiga palju lapsi. See takistab tihedamat omavahelist suhtlemist. Mänd (2003) on öelnud, et oluliseks koostöövormiks on suhtlemine lastevanematega. Mõistev koostöö ei sünni, kui õpetaja käitub ametlikult, on liialt õpetav ja kriitiline.

Uuringu tulemustest selgus, et õpetajatelt oodatakse mõtteid ja tähelepanekuid, mida saaks kodus rakendada, et toetada lapse ealist arengut. Õpetajad ootavad lapsevanema poolt hoolivust ja heatahtlikkust, mõistvat suhtumist ja koostöövalmidust. Kõnnusaar (2012) ütleb, et koostöö saab aga paraneda läbi vastastikuse avatuse ja usalduse.

Uurimise vastuseid analüüsid selgus, et hea koostöö saavutamiseks peaks väärtustama rohkem õpetaja tööd. Soov aidata ja suunata last keskkonnas, kus ta kasvab ja areneb. Hoolivus ja heatahtlikkus on oluline omadus, mille kaudu saab luua eduka kasvukeskkonna lapsele. Samuti on võimalik mõistva suhtumisega mõlemaid osapooli kaasata vastastikusse koostöösse. Tähtis on on vastastikune usaldus, õpetaja positiivne hoiak vanemate suhtes, igale perele individuaalne lähenemine ja vajadusle soovitude andmine. Õpetaja saab oma suhtlemise ja käitumisega aidata kaasa koostöövõime kujunemisele (Peterson, Suur, Õun 2010).

KOKKUVÕTE

Käesoleva töö eesmärgiks oli välja selgitada milliseid erinevaid koostöövõimalusi kasutatakse Ida- Virumaa kolma lasteaia ja kodu vahel last toetava kasvukeskkonna loomisel. Eelkõige, kuidas erinevate koostöö meetoditega tõhustada lastevanemate ja lasteasutuse koostööd.

Uurimistöö teoreetilise osas keskenduti erinevate kasvukeskkondade ja koostöömeetodite võimalikkusest ja kasulikkusest lapsest lähtuvalt. Anti lühiülevaade erinevate uuringute põhjal koostöövõimaluste osas. Toodi välja erinevad võimalused, kuidas lastevanemaid ja lasteaiaõpetajaid kaasata aktiivsemalt koostööle, et luua lapsele toetav kasvukeskkond.

Antud uurimistöö andmete analüüsimisel ja tõlgendamisel võib öelda, et lastevanemad ja lasteaiaõpetajad peavad väga oluliseks omavahelist koostööd, mille kaudu kujundatakse lapse arengule sobiv kasvukeskkond. Põhjendades koostöö olulisust olid mõlemapoolsed arvamused erinevad. Lastevanemad olid arvamusel, et nad küll mõistavad koostöö vajalikkust, kuid ootavad siiski et omavaheline koostöö oleks organiseeritud õpetaja poolt. Lasteaiaõpetajate arvamusel on oluline omavaheline koostöö, mis aitab kaasa laste silmaringi avardamisele ja erinevate võimaluste loomisele.

Toetudes uurimistulemustele, võib öelda, et enim kasutatud koostöövormide osas ühtisid lasteaiaõpetajate ja lastevanemate arvamused. Mõlemad osapooled eelistavad sotsiaalmeedia kinnise gruppi kaudu info jagamist, e-kirja vahendusel suhtlemist ja lasteaia kodulehekülje kasutamist. Lasteaiaõpetajate ja lastevanemate vastustest tuli väljaka see, et kõige enam eelistatakse igapäevalisi individuaalvestluseid. Lasteaiaõpetajad kasutavad veel arenguvestluseid, kirjalike teadete edastamist lastevanematele, teadetahvlil oleva info jagamist ja rühmakoosolekuid. Lastevanemate arvates võiksid lasteaiaõpetajad rohkem kaasata lastevanemaid ühisüritustesse ja väljasõitudesse.

Lasteaiaõpetajad olid arvamusel, et mida mitmekesisemalt kasutatakse erinevaid koostöövõimalusi, seda paremini ja turvalisemalt saavad lasteaiaõpetajad luua lapsele toetavat kasvukeskkonda.

Ootused ja hinnangud koostööle olid uurimustulemused lasteaiaõpetajatel ja lastevanematel erinevad. Lasteaiaõpetajate hinnangul ootavad nad lastevanemate poolt aktiivset osavõttu lasteaia poolt pakutavatest koostöövõimalustest. Lasteaiaõpetajate arvamusel võiksid lastevanemad olla rohkem avatud ja tunda huvi laste tegevuste vastu. Lasteaiaõpetajad ootavad lastevanematelt üksteise mõistmist ja ühes suunas liikumist lapse arendamisel ja õpetamisel. Enamus lastevanemate vastustest selgus, et oodatakse lasteaiaõpetajatelt mõtteid ja tähelepanekuid, mida saaks kodus rakendada, et toetada lapse ealist arengut. Lastevanemad olid arvamusel, et oluline on vahetu suhtlemine, kiire ning põhjalik tagasiside. Oluliseks pidasid lastevanemad lasteaiaõpetajatelt ausust, usaldusväärset, adekvaatset ja konstruktiivset tagasisidet.

Käesoleva uurimuse tulemusi ei saa üldistada, sest tegemist on teaduslikus mõttes väikese valimiga, kuid siiski saab öelda, et tegemist oli vajaliku uuringuga.

Käesolevast uurimusest selgus, kuidas edaspidi kaasata aktiivsemalt lastevanemaid ja õpetajaid koostöösse. Antud uurimustulemustele tuginedes saab analüüsida Ida- Virumaa kolme lasteaia hetkeolukorda koostöövormide osas ja teha vastavalt vajadusele ettepanekuid koostöö tõhustamiseks. Kogutud uurimuse tulemused edastatakse Jõhvi Lasteaedade lasteaiaõpetajatele ja lastevanematele.

Käesolev teema vajab jätkuvalt uurimist eesmärgiga täiendada ja otsida uusi võimalusi koostöövormide osas. Tänapäeva muutuvus ühiskonnas ja kiire elutempo juures võib tulla ette väga palju erinevaid takistusi, mis mõjutavad lasteaiaõpetajate ja lastevanemate koostööd. Omavaheline koostöö on väga oluline, et luua lapsele väärtuslik ja usalduslik kasvukeskkond, kus laps saab kasvada ja areneda.

RESÜMEE

The aim of this work was to find out what cooperation opportunities are used between home and child care institution in creating a child-friendly growth environment. First and foremost, how to improve cooperation between parents and child care institutions with different methods of cooperation.

The theoretical part of the research focused on the potential and usefulness of different growth environments and methods of cooperation with the child. A brief overview of the co-operation opportunities based on various studies.

Various ways of involving parents and kindergarten teachers more actively were identified to create a supportive environment for the child.

To achieve this goal, a questionnaire was prepared for parents and kindergarten teachers. 64 parents and 42 kindergarten teachers participate in the study. In the analysis of the results of the research, the evaluators' ratings and opinions are given in the text.

When analyzing and interpreting the data of this research, it can be said that parents and kindergarten teachers attach great importance to cooperation between them, through which a suitable growth environment is developed for the development of the child. Parents understand the necessity of co-operation, but still expect that the co-operation is organized by the teacher. Based on scientific literature and research results, parents and kindergarten teachers prefer day-to-day communication, which provides quick information on child development, behavior and worrying situations. E-mail and social media closed group relationships are also considered a convenient form of collaboration. They have the advantage of fast, convenient and everyday use. Parents and kindergarten teachers prefer development interviews, group meetings, and events for collaboration, which create a good opportunity for collaboration. One of the foundations for parents and kindergarten teachers to cooperate is the positive attitude of parents to teachers and kindergarten. Careful, patient and respect for each other can create a respectful partnership. In open communication, both parties should value mutual respect, which will result in cooperation.

Cooperation between parents and child care facilities is the basis for the child's well-being and development. I believe that this subject needs to be further explored with a view to complementing and seeking new ways of cooperation. In today's changing society and rapid pace of life, there may be many different obstacles that may affect the cooperation of children's teachers and parents. Collaboration between themselves is very important to

create a valuable and trusted growth environment for the child, where the child can grow and develop.

KASUTATUD ALLIKAD

Almann, Sirje 2009. Partnerlus – lasteaia ja lapsevanemate koostöös. *Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus*. Tallinn: Studium: 51-63.

Almann, Sirje 2010. *Lasteaeda röömuga. Kohanemine*. Tallinn: TEA Kirjastus.

Anton, Maarja 2007. Lasteaia sotsiaalne, eetiline, emotsionaalne ja füüsiline keskkond. *Psühhosotsiaalse keskkonna juhendmaterjal koolieelsetele lasteasutustele*. Koost. Harjo, Anu. Varava, Liana. Tallinn: Tervise Arengu Instituut: 16-23.

Campbell, Ross 1991. *Tingimusteta armastus*. Tallinn: Eesti Kristlik Kirjastus.

Sevcan Hakyemez-Paul, Pihlaja Paivi, Silvennoinen Heikki 2018. *European Early Childhood Education Research Journal*, Volume 26, Number 2. P. 258-273.

Elmest, M 1995. *Kodukasvatuse mõju lapse staatusele lasteaias*. Tea ja Toimeta.6,8.

Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko; Sajavaara Paula 2005. *Uuri ja kirjuta*. Tallinn: AS Medicina.

Hirsjärvi, Sirkka; Huttunen, Jouko 2005. Kasvatusteaduse uurimismeetodid. *Sissejuhatus kasvatusteadusesse*. Tallinn: AS Medicina: 179.

Hongzhu, D. 2013. The Study of Cooperation and Interaction Between Family and Kindergarten Based on *Network*. *Information Technology Journal* P.483–486.

Häidkind, Pille 2007. Erivajadustega lapsed lasteaias. *Psühhosotsiaalse keskkonna juhendmaterjal koolieelsetele lasteasutustele*. Koost. Harjo, Anu. Varava, Liana. Tallinn: Tervise Arengu Instituut: 28-34.

Häidkind, Pille; Palts, Kaili 2017. Lapse arengu hindamise ja koostöö lapsevanematega. *Lapse arengu hindamise ja toetamise juhendmaterjal koolieelsetele lasteasutustele*. Koost. Häidkind, Pille; Palts, Kaili; Pillmann, Jana; Ennok, Kairi; Villems, Külli; Peterson, Tiina [https://www.hm.ee/sites/default/files/juhendmaterjal_alusharidus.pdf/](https://www.hm.ee/sites/default/files/juhendmaterjal_alusharidus.pdf) (viimati vaadatud 11.01.2019)

Klefbeck, Johan; Ogden, Terje 2001. *Laps ja võrgustikutöö*. Tallinn: Omanäolise Kooli Arenduskeskus.

KELS Koolieelse lasteasutuse seadus 2008. RT I 2011, 23, 152, §1,10
<https://www.riigiteataja.ee/akt/13351772?leiaKehtiv> (viimati vaadatud 10.03.2019).

Kraav, Inger 2017. Kasvukeskkonda lapsearengu mõjutajana. *Lapsehoidja käsiraamat*. Koost. Kraav, Inger; Kraav, Siiri- Liisi jt. Tallinn: Kirjastus Koolibri: 102-103.

Kööp, Kerstin 2017. Koostöö lastevanematega. *Õppe- ja kasvatustegevus lasteaias*. Koost. Nugin, Kristina. Tartu: AS Atlex: 344-349.

Laherand, Meri-Liis 2008. *Kvalitatiivne uurimisviis*. Tallinn: OÜ Infotrükk.

Melhuish, Edward; Moss, Peter 1991. Day Care for Young Children. In Maureen Baker *Canadian Family Policies*. London: University of Toronto: 196- 204.

Mänd, Maaja 2003. Lasteasutuse ja kodu vaheline koostöö. *Lasteiaiaõpetaja käsiraamat*. Tallinn: Riiklik Eksami- ja kvalifikatsioonikeskus: Kirjastus Rekk: 51-56.

Niiberger, Toivo 2010. *Õnneliku kodu ja pere saladus*. Tallinn: Eesti Ajalehed AS: 25-39.

Niiberger, Toivo; Linnas, Mare 2007. *Laps läheb lasteaeda*. Tartu: AS Atlex: 12 -17.

Nugin, Kristina 2015. *Üldõpetuse rakendamine lasteaias*. Tartu: AS Atlex: 84-86.

Peterson, Tiina 2016. *Alusharidus ja lapsehoid kuuluvad kokku*.

<http://opleht.ee/2016/02/alusharidus-ja-lapsehoid-kuuluvad-kokku/> (viimati vaadatud 05.02.2019).

Ross, Ly; Õun, Tiia; Tuul, Maire 2013. Lapsest lähtumine üldõpetuse alusena. *Üldõpetuse rakendamine lasteaias*. Koost. Nugin, Kristina. Tartu: AS Atlex: 13.

Kõnnussaar, Auli 2012. *Lapsevanem ja õpetaja, jagatud koostöö*.

http://www.sinamina.ee/ee/uudiskiri/lapsevanem-ja-opetaja-jagatud-koostoo/?c_tpl=1114 (viimati vaadatud 03.02.2019).

Schihalejev, Olga 2017. Koostöö ja head suhted. Koost. Sutrop, Margit, Toming, Helen; Kõnnussaar, Tiia. *Hea kooli käsiraamat*. Tartu: Tartu Ülikooli eetikakeskus: 55-65.

[//www.eetika.ee/sites/default/files/www_ut/hea_kooli_kasiraamat.pdf/](http://www.eetika.ee/sites/default/files/www_ut/hea_kooli_kasiraamat.pdf/) (viimati vaadatud 23.02.2019)

Steh, Barbara; Kalin, Jana 2011. *Building partner cooperation between teachers and parents*. Available at <http://www.mtholyoke.edu/acad/intrel/orwell46.htm>, accessed March 3, 2019.

Tuuling, Lehte 2008. *Lapsevanem ja õpetaja lapse arengu toetajana- mõtteid lapsevanematele ja õpetajatele*. Tallinn: Tallinna Ülikooli kirjastus.

Tuulik, Maie 2001. *Kasvatuseõpetus*. Tallinn: Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus.

Õun, Tiia; Moorlat, Margery 2004. Lasteaed kui kasvukeskkond munitsipaal- ja eralasteaia võrdluses.

http://www2.sotsioloogia.ee/vana/esso3/5/tiia_oun_margery_moorlat.htm (viimati vaadatud 05.02.2019)

Õun, Tiia; Suur, Silvi 2009. Lasteaia tegevuse ja peredega koostöö alused. *Lasteaialaps peres*. Koost. Kivi, Lilian; Sarapuu, Helgi. Tartu: AS Atlex: 138-144.

Õunapuu, Lembit. 2014. *Kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimisviis sotsiaalteadustes*. Tartu: Tartu Ülikool.

http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/36419/ounapuu_kvalitatiivne.pdf (viimati vaadatud 19.05.19)

Ots, Loone 2008. *Uued ajad - uued lapsed*. Tallinn: Tallinna Ülikooli kirjastus.

Valk, Aune; Ress, Kristel 2017. *Rõõmuga kooli*. Tartu: Tartu Linnavalitsuse haridusosakond.

Veisson, Marika 2005. Lasteaiaõpetajate koostööst lastevanematega. *Laps ja lasteaed*. Koost. Kivi, Lilian; Sarapuu, Helgi. Tartu: AS Atlex: 123-125.

Veisson, Maarika; Suur, Silvia 2005. *Koostöö lapsevanematega*.

<http://haridus.opleht.ee/Arhiiv/122005/16-17mustv.pdf> (viimati vaadatud 01.04.2019)

Westergård, Elsa; Galloway, David 2010. Partnership, participation and parental disillusionment in home–school contacts: a study in two schools in Norway. *Pastoral care in Education*. P. 97-107.

LISAD

Lisa 1. Küsimustik lapsevanemale

Lugupeetud lapsevanemad!

Mina olen Merike Puur ja õpin Tartu Ülikooli Narva Kolledžis eriala koolieelse lasteasutuse õpetaja mitmekeelses õpekeskkonnas. Pöördun Teie poole palvega koguda andmeid oma bakalaaurusetöö kirjutamiseks. Bakalaaurusetöö eesmärgiks on välja selgitada, milliseid koostöö võimalusi kasutatakse kodu ja lasteasutuse vahel last toetava kasvukeskkonna loomisel. Kuidas tõhustada erinevate koostöö võimalustega lasteasutuse ja lastevanemate koostööd, mis aitaksid luua lapsele võimalust areneda mitmekülgses ja turvalises kasvukeskkonnas. Mil määral ja mil viisil kaasata lapsevanemaid koostööle, mis tekitaks huvi erinevate koostöö võimaluste osas.

Uuringus kogutuid andmeid kasutan ainult uuringu eesmärgiks ja samuti tagan ka Teie isikuandmete konfidentsiaalsuse.

Olen Teile väga tänulik, kui oleksite nõus uurimuses osalema ja täitma allolev küsimustik.

Täiendavate küsimuste korral vastan meeleldi telefoni või e-meili teel.

E- meili: puurmerike@gmail.com

Telefon: 56690604

Head vastamist!

Ette tänades,

Merike Puu

1. Kui oluliseks peate koostööd lapsevanemate ja lasteaiaõpetajate vahel lapse kasvukeskkonna kujundamisel?

- Jah, pean väga oluliseks
- Pean vähe oluliseks
- Ei pea oluliseks

Põhjendage oma arvamust.

.....

.....

2. Millised on Teie ootused koostöös lasteaiaõpetajaga last toetava kasvukeskkona kujundamisel?

.....

.....

3. Kuidas hindate lapsevanemana omavahelist koostööd lasteaiaõpetajatega?

- Väga hea
- Hea
- Rahuldav
- Koostöö puudub

4. Milliseid koostöö võimalusi kasutavad lasteaiaõpetajad Teie hinnangul kõige enam kodu ja lasteasutuse vahel?

	Vähemalt üks kord nädalas	Kord paari nädala jooksul	Igapäevaselt	Mõned korrad õppeaasta jooksul	Kord kuus	Ei kasuta üldse
Arenguvestlused	•	•	•	•	•	•
Rühma koosolekud	•	•	•	•	•	•
Hoolekogu	•	•	•	•	•	•
Infotahvel	•	•	•	•	•	•

Telefonivestlus	•	•	•	•	•	•
Individaalvestlus	•	•	•	•	•	•
E-kiri	•	•	•	•	•	•
Sotsiaalmeedia kinnine grupp	•	•	•	•	•	•
Infovoldikud	•	•	•	•	•	•
Ühised väljasõidud	•	•	•	•	•	•
Ühisüritused	•	•	•	•	•	•
Koolitused lastevanematele	•	•	•	•	•	•
Lahtiste päevade	•	•	•	•	•	•
Lapsevanema kaasamine rühmatöösse	•	•	•	•	•	•
Kodulehekülg	•	•	•	•	•	•

5. Milliseid koostöö võimalusi eelistate Teie ja miks?

.....

.....

6. Kuidas Teie arvates erinevad koostöövõimalused tõhustavad lapse kasvukeskkonna kujundamist?

.....
.....

7. Millised tegurid takistavad lasteaiaõpetajate ja lastevanemate omavahelist koostööd?

.....
.....

8. Kuidas Teie arvates saaks koostööd muuta paremaks?

.....
.....

9. Millised oskused ja omadused on Teie hinnangul olulised edukaks koostööks?

.....
.....

10. Mida soovite antud teema kohta veel

.....
.....

Soovi korral annan tagasisidet uuringu tulemuste kohta.

Aitäh!

Lisa 2. Küsimustik lasteaiaõpetajatele

Lugupeetud lasteaiaõpetajad.

Mina olen Merike Puur ja õpin Taru Ülikooli Narva Kolledžis eriala koolieelse lasteasutuse õpetaja mitmekeelses õpekeskkonnas. Pöördun Teie poole palvega koguda andmeid oma bakalaaurusetöö kirjutamiseks. Bakalaaurusetöö eesmärgiks on välja selgitada, milliseid koostöö võimalusi kasutatakse kodu ja lasteasutuse vahel last toetava kasvukeskkonna loomisel. Kuidas tõhustada erinevate koostöö võimalustega lasteasutuse ja lastevanemate koostööd, mis aitaksid luua lapsele võimalust areneda mitmekülgses ja turvalises kasvukeskkonnas. Mil määral ja mil viisil kaasata lapsevanemaid koostööle, mis tekitaks huvi erinevate koostöö võimaluste osas.

Uuringus kogutuid andmeid kasutan ainult uuringu eesmärgiks ja samuti tagan ka Teie isikuandmete konfidentsiaalsuse.

Olen Teile väga tänulik, kui oleksite nõus uurimuses osalema ja täitma allolev küsimustik.

Täiendavate küsimuste korral vastan meeeldi telefoni või e-meili teel.

E- meili: puurmerike@gmail.com

Telefon: 56690604

Head vastamist!

Ette tänades,

Merike Puur

1. Kui oluliseks peate koostööd lapsevanemate ja lasteaiaõpetajate vahel last toetava kasvukeskkonna kujundamisel?

- Jah, pean väga oluliseks
- Pean vähe oluliseks
- Ei pea oluliseks

Põhjendage oma arvamust.

.....

.....

2. Kuidas hindate lasteaiaõpetajana omavahelist koostööd lastevanematega?

- Väga hea
- Hea
- Rahuldav
- Koostöö puudub

3. Millised on Teie ootused koostöös lastevanematega?

.....

.....

4. Milliseid koostöövõimalusi kasutate kodu ja lasteasutuse vahel?

	Vähemalt üks kord nädalas	Kord paari nädala jooksul	Igapäevaselt	Mõned korrad õppeaasta jooksul	Kord kuus	Ei kasuta üldse
Arenguvestlused	•	•	•	•	•	•
Rühma koosolekud	•	•	•	•	•	•
Hoolekogu	•	•	•	•	•	•

Infotahvel	•	•	•	•	•	•
Telefonivestlus	•	•	•	•	•	•
Individaalvestlused	•	•	•	•	•	•
E-kiri	•	•	•	•	•	•
Sotsiaalmeedia kinnine grupp	•	•	•	•	•	•
Infovoldikud	•	•	•	•	•	•
Ühised väljasõidud	•	•	•	•	•	•
Ühisüritused	•	•	•	•	•	•
Koolitused lastevanematele	•	•	•	•	•	•
Lahtiste üste päevad	•	•	•	•	•	•
Lapsevanema kaasamine rühmatöösse	•	•	•	•	•	•
Kodulehekülg	•	•	•	•	•	•

5. Milliseid koostöö võimalusi eelistate Teie ja miks?

.....
.....

6. Kuidas Teie arvates erinevad koostöövõimalused tõhustavad lapse kasvukeskkonna kujundamist?

.....
.....

7. Millised tegurid takistavad lasteaiaõpetajate ja lastevanemate omavahelist koostööd?

.....
.....

8. Kuidas Teie arvates saaks koostööd muuta paremaks?

.....
.....

9. Millised oskused ja omadused on Teie hinnangul olulised edukaks koostööks?

.....
.....

10. Mida soovite antud teema kohta veel lisada?

.....
.....

Soovi korral annan tagasisidet uuringu tulemuste kohta.

Aitäh!

Lihlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Merike Puur,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihlitsentsi) minu loodud teose „Koostöövõimalused ja tõhusus lapse kasvukeskkonna kujundamisel lastevanemate ja lasteaiaõpetajate hinnangul“, mille juhendaja on Lehte Tuuling, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Merike Puur

20.05.2019